

ORKUSTOFNUN
JARÐHITAEILD

HOLUBRÉF

Nr. 4

77-03-21

Í þessu holubrési eru töflur yfir kísilhita og gasmagn í gufu fyrir sýni tekin í Kröflu á tímabilinu 18. janúar - 17. mars 1977. Hér er um að ræða beint framhald þeirra upplýsinga sem birtar voru í Holubrési nr. 2, en þar er einnig að finna skýringar við töflurnar.

Frá 6. mars 1977 voru daglega tekin sýni úr holu KJ-7 til að athuga breytingar á sýrustigi og gasinnihaldi djúpvatns samfara landrasi og skjálftavirkni á Kröflusvæðinu. Gasi og þéttivatni var safnað í 40% NaOH-lausn til ákvörðunar á CO_2 og H_2S -innihaldi gufunnar og vatni á gastúpu til sýrustigsákvörðunar. Varmainnihald 512 kcal/kg var notað við útreikninga á djúpsamsetningu. Niðurstöður mælinga frá 2.-17. mars eru sýndar á meðfylgjandi línuriti. Ætlunin er að athuga breytingar á innihaldi ýmissa annarra efna á þessum tíma en niðurstöður liggja ekki enn fyrir.

Í nóvember 1976 voru tekin sýni úr holum KJ-6 og KJ-7 í Kröflu til greiningar á arseníki og kvikasilfri. Einnig voru tekin sýni úr holum 6 og 10 í Námafjalli. Jón Ólafsson á Hafrannsóknarstofnun gerði þessar rannsóknir. Styrkur Hg og As í djúpvatni reyndist vera:

	As	Hg
	[ng/l]	[ng/l]
KJ-6	22.8	220
KJ-7	18.2	1399
NH-6	83.9	70
NG-10	126	52

Í janúar voru tekin nokkur sýni á Námafjalls- og Kröflusvæði til greiningar á radon í gasi úr borholum. Egill Hauksson greindi þessi sýni á Lamont-Doherty rannsóknarstofnuninni í Bandaríkjunum. Í ljós kom að radonmagnið var áberandi hæst í holu KG-8, en aðrar holur sem greiningar liggja fyrir um eru KJ-6, Námafjall 6 og NG-10. Hóla KG-8 er sú borhóla sem liggur næst Leirhnjúkssprungunni.

Hóla KJ-7. Hólan hefur blásið í gegn um skilju síðan í nóvember 1976. Gufumagn úr holunni hefur lítið breyst þennan tíma og er 6.5 - 7.0 kg/sek við 7-9 ata mótþrýsting. Vatnsrennsli úr holunni hefur hins vegar minnkað verulega á þessum tíma en samtímis hækkar varmainnihald (entalpía) borholuvökvangs. Á meðfylgjandi teikningu er sýnt hvernig vatnsfasi og entalpía holunnar hefur breyst með tíma. Þessi hegðun holunnar er í samræmi við þá skoðun að jarðhitageymirinn sem hólan þiggur vökva frá sé í suðu. Ef þessi þróun holunnar heldur áfram með sama hraða má búast við að hólan skili hreinni gufu um næstu áramót.

Hóla KG-8. Þessi hóla hefur blásið fullopin síðan í byrjun nóvember 1976. Hólan var aflmæld dagana 9.-15. mars 1976. Helstu niðurstöður eru að við 5 ata mótþrýsting (4" útblástursop) er:

heildarrennsli	18	kg/sek	
gufa	3,4	"	við 1 ata
gufuhlutfall	0,19	"	" "
entalpía	205	kcal/kg	
lokunarþrýstingur	6 - 7	ata	

Kísilhiti hefur mælst 200-220°C, en það samsvarar entalpíu 203-233 kcal/kg.

Afl og hitastig í holum KG-8 og KJ-9 er mjög áþekkt. Vitað er að innstreymi í holu KG-8 er á bilinu 600-1200 m dýpi. Talið er fullvíst að hóla KG-8 sé hrein vatnshóla eins og KJ-9.

Hóla KG-10. Afl í holu KG-10 virðist hafa minnkað síðustu vikurnar. Hólan var látin blása fullopin um tveggja vikna skeið (frá 22. febr. - 8. mars). Ekki tókst að auka afl holunnar með þessari aðferð gagnstætt því sem raunin varð á með holu KJ-11. Hólan blæs nú með 4,5 ata

Þrýstingi yfir 4" blendu, en 21. febr. var samsvarandi þrýstingur 7 ata. Dagana 13. og 14. mars var reynt að lóða holuna, en ekki tókst að koma lóðinu dýpra en í 850 m, þrátt fyrir margítrekaðar tilraunir. Virðist því vera fyrirstaða í holunni á þessu dýpi. Við hitamælingu 770108 var vart við fyrirstöðu í 1525 m dýpi.

Hola KG-10 virðist nú aðeins taka vatn úr efra vatnskerfi þar sem hitastig er nálægt 220°C. Gasmagn hefur lækkað nokkuð, og bendir það til að holan sé stífluð á einum eða fleiri stöðum. Á þessu stigi málsins er ekki hægt að segja til um hvort holan er stífluð af kalsítútfellingum eða jarðskorpuhreyfingum.

Hola KJ-11. Holan hefur nú blásið í tæpan mánuð með 10-11 ata mótþrýsting yfir 6" blendu. Þessi hola er nú aflmesta holan á Kröflusvæðinu og má búast við að hún gefi nú 10-12 kg/sek af gufu við 10 ata mótþrýsting.

Ómögulegt er að segja fyrir um hvernig KJ-11 muni haga sér í framtíðinni. Þó er talið líklegt að breytingar verði á rennsliseiginleikum holunnar. Eru þá einkum tveir möguleikar fyrir hendi. Annar er sá að neðra kerfið lokist af eins og átt hefur sér stað í holu KG-10. Hinn möguleikinn er að neðra kerfið haldi sér og að hlutur gufu af heildarrennsli aukist eins og átt hefur sér stað í holu KJ-7. Úr þessu fæst ekki skorið nema með langtímaathugun á holunni.

Valgarður Stefánsson

Trausti Hauksson

TAFLA I

KRAFLA KJ-6

Kísilhiti, opalmettun og gasmagn í gufu.

Sýni nr.	dags	h _o kcal/kg	Ps ata	PH/°C	Kísil- hiti	Ópal- mettun ata	Gasmagn í Heildarm. 9 ata	Gasmagn í gufu þunga%			A				
								6 ata	2 ata	2 ata		CO ₂	H ₂ S	H ₂	CH ₄
KRAD 1014	770128	375	4,8	8,61/20	260	7,0	0,82	2,0	1,9	1,7	97,2	2,7	,07	,04	2)
1034	770305	375	5,1	8,65/27	262	7,5	0,98	2,40	2,26	2,02	98,0	1,9	,07	,03	2)
1054	770319	375	4,2	8,72/24			0,83	2,03	1,91	1,70	97,4	2,4	0,1	,1	2)

1) Þéttivatn og gas skilið að og safnað sitt í hvoru lagi

2) Gufufasa safnað í einu lagi í sterka NaOH-laun

Kísilhiti, ópalmettun og gasmagn í gufu.

Sýni nr.	dags.	h ₀ Kcal/kg	Ps ata	PH/°C	Kísil- hiti	Ópal- mettun ata	Gasmagn í gufu þunga & Heildarm. 9 ata 6 ata	2 ata	CO ₂	H ₂ S	H ₂	Samsetning gass & CH ₄	A		
KRAD 1013	770126	495	7,8	6,85/20	241	4,1	5,11	8,6	8,4	7,8	98,4	1,4	0,15	0,04	2)
1026	770221	505	8,5	6,66/20	254	6,2	4,14	7,0	6,8	6,3	98,9	1,0	0,07	0,02	2)
1032	770302	510	7,9	7,11/22	252	5,7	3,20	4,67	4,55	4,31	98,4	1,4	0,07	0,12	2)
1035	770306	511	7,8	7,34/25			3,36	4,89	4,76	4,52	98,5	1,3	0,09	0,11	2)
KRAH 1037	770307	511	7,8	7,27/24			3,71	5,39	5,25	4,98	98,7	1,3	~	~	3)
1038	770308	512	7,0	6,72/26			4,04	5,85	5,70	5,41	98,7	1,3	~	~	3)
1039	770308	513	8,0	6,88/21	259	6,9	3,68	5,32	5,18	4,92	98,6	1,4	~	~	3)
1040	770309	515	8,1	7,10/24			3,64	5,24	5,10	4,85	98,7	1,3	~	~	3)
1041	770310	515	7,9	7,17/20			3,97	5,71	5,56	5,28	98,6	1,4	~	~	3)
1042	770311	515	7,7	7,04/17	256	6,4	4,06	5,83	5,69	5,40	98,6	1,4	~	~	3)
1044	770312	515	7,7	7,35/24			3,84	5,52	5,38	5,11	98,6	1,4	~	~	3)
1045	770313	515	7,6	6,85/22			3,84	5,52	5,38	5,11	98,7	1,3	~	~	3)
1046	770314	515	7,6	6,87/23			2,78	3,99	3,89	3,70	98,5	1,5	~	~	3)
1047	770315	515	7,4	7,21/23			3,53	5,07	4,96	4,70	98,6	1,4	~	~	3)
1051	770316	515	7,3	6,61/23			4,04	5,80	5,65	5,37	98,7	1,3	~	~	3)
1052	770317	515	7,2	7,12/20			3,90	5,60	5,46	5,19	98,6	1,4	~	~	3)
KRAD 1053	770319	515	6,9	7,38/24			3,91	5,61	5,47	5,20	98,6	1,3	0,1	-	2)

2)

3) Athugun á gasinnihaldi og sýrustigsbreytingum

TAFLA III

KRAFLA KG-8

Kísilhiti, Ópalmettun og gasmagn í gufu.

Sýni nr.	dags.	ho Kcal/kg	Ps ata	PH/°C	Kísil- hiti	Ópal- mettun ata	Gasmagn í gufu þunga % Heildarm. 9 ata 6 ata 2 ata	Samsetning gass % CO ₂ H ₂ S H ₂ CH ₄	A t _h
KRAD 1025	770220	223	2,4	10,02/23	221	2,0	.02 .22 .16 .11	72,5 27,4 - .07	1)
KRAD 1043	770311	231	2,4	9,93/20	224	2,4	.02 .18 .16 .10	70,5 29,4 .01 .07	1)

TAFLA IV

KRAFLA KJ-9

Kísilhiti, Ópalmettun og gasmagn í gufu.

Sýni nr.	dags	ho Kcal/kg	Ps ata	PH/°C	Kísil- hiti	Ópal- mettun ata	Gasmagn í gufu þunga % Heildarm. 9 ata 6 ata 2 ata	Samsetning gass % CO ₂ H ₂ S H ₂ CH ₄	A t _h
KRAD 1016	770205	230	4,6	7,79/19	224	2,4	.066 .59 .46 .31	85,7 14,0 .17 .13	1)
1028	770222	234	4,8	9,82/22	228	2,7	.05 .42 .33 .23	82,9 16,8 .16 .21	1)

TAFLA V

KRAFLA KG-10

Kísilhiti, Ópalmettun og gasmagn í gufu

Sýni nr.	dags	h _o Kcal/kg	Ps ata	PH/°C	Kísil- hiti	Ópal- mettun ata	Gasmagn í gufu þunga % Heildarm. 9ata 6 ata 2 ata	Samsetning gass % CO ₂ H ₂ S H ₂ CH ₄	H t _h
1011	770220	380	4,4	7,22/19			2,55 6,0 5,7 5,1	96,9 3,1 .02 .0	2)
1012	770125	258	7,7	7,13/20	227	2,6	1,16 6,90 5,8 4,4	95,9 4,9 .07 .03	2)
1017	770208	258	8,0	7,27/22	223	2,2	.37 2,2 1,9 1,4	96,1 3,9 - .01	2)
1027	770221	258	5,9	7,58/23	237	3,7	.84 5,0 4,2 3,2	95,8 4,1 .06 .04	2)
1036	770307	247	3,6	8,36/20	231	3,0	.01 .98 .81 .57	93,3 6,7 - -	1)

TAFLA VI

KRAFLA KJ-11

Kísilhiti, Ópalmettun og gasmagn í gufu.

Sýni nr.	dags	h _o Kcal/kg	Ps ata	PH/°C	Kísil- hiti	Ópal- mettun ata	Garmagn í gufu þunga % Heildarm. 9 ata 6 ata 2 ata	Samsetning gass % CO ₂ H ₂ S H ₂ CH ₄	A t _h
1022	770214	235	9,4	6,70/18	229	2,8	0,31 2,6 2,0 1,4	98,6 1,4 - -	2)
1029	770222	234	10,9	7,19/22	228	2,7	0,12 1,01 0,80 0,55	98,3 1,7 0 0	2)
KRAD02771015	770204	245	7,4	7,74/20	238	3,7	0,26 1,83 1,50 1,09	98,7 1,29 0,004 .007	2)

ORKUSTOFNUN

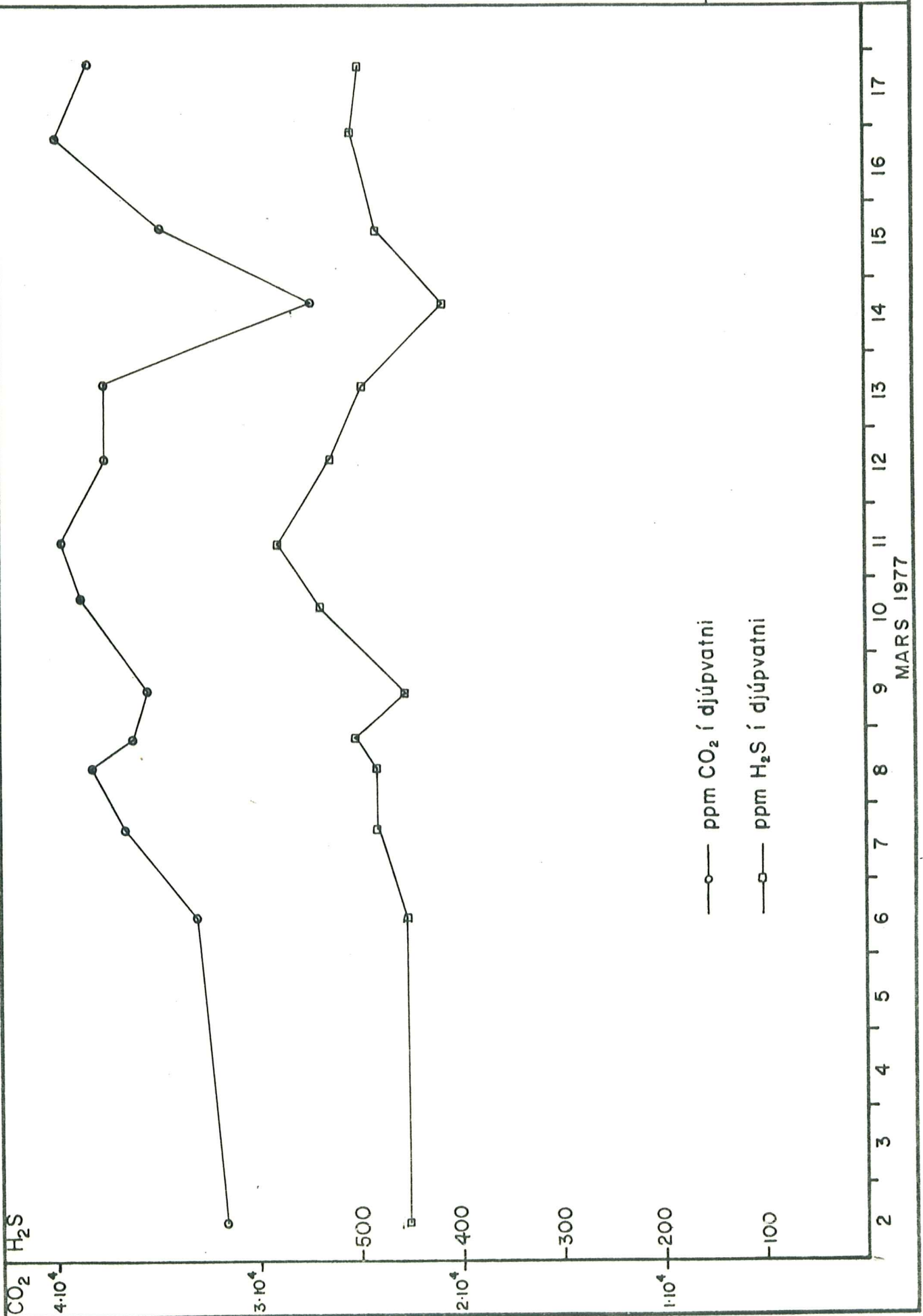
Gasinnihald djúpvatns í KJ-7
dagana 2/3 - 17/3 '77

77.03.21 VS/HBS

T 334

Krafla

F 15459

ORKUSTOFNUN

Hola KJ-7

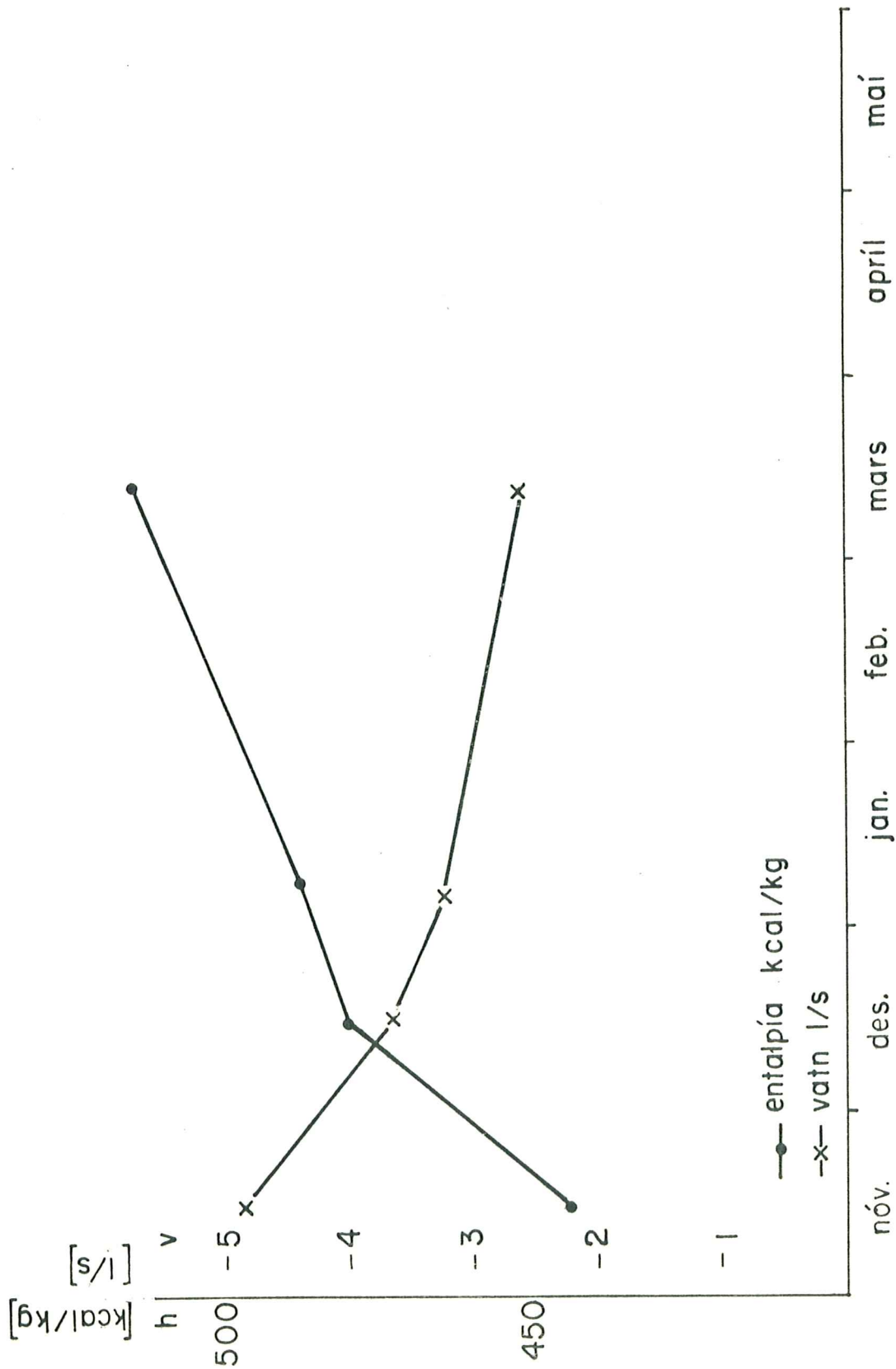
Breyting a entalpíu og vatnsfasa

77.03.18 VS/HBS

T 332

Krafla

F 15455

1976+1977